

Čís. 1422.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pokud jsou kovové peníze předměty potřeby. Stříbro jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1923, Kr I 1043/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Litoměřicích ze dne 9. března 1922, pokud jím byl obžalovaný sprostěn dle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Nalézací soud zjistil, že obžalovaný koupil od Josefa D-a 136 stříbrných korun a 2 stříbrné marky po 9, pokud se týče 10 Kč a že je nabídl brzy na to ke koupi Jindřichu Š-ovi po 11 Kč, při čemž byl zatčen, nejsa k takovému obchodování oprávněn, ježto v době činu byl volný obchod raženými mincemi za kurs nad pari zakázán; sprostil ho však z obžaloby pro přečin pletich dle §u 11 čís. 4 lichevního zákona s odůvodněním, že stříbrné peníze, pokud nebyly vzaty z oběhu a slouží úkolu platidla, nelze pokládati za předměty potřeby. Mimo to prý nebylo jednání obžalovaného způsobilé, stupňovati ceny stříbra, poněvadž koupil stříbrné koruny za denní ceny a to pouze z ochoty, by vypomohl D-ovi. Právem vytýká zmateční stížnost rozsudku právně mylné posouzení věci (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.). Rozsudek má pravdu v tom, že peníze (kovové i papírové, tuzemské i cizozemské) jsou pouhými prostředky, pomocí jichž se provádí převod a oběh statků a úkojných předmětů potřeby, z nichž však statky ty přímo nevznikají ani se nerozmnožují. To však platí jen potud, pokud peníze skutečně vykonávají národohospodářský úkon peněz jako platidlo, měnidlo a uschovatel směnných hodnot. Jinak jest tomu však, přestanou-li kovové peníze vykonávati ony funkce peněz nebo vykonávají-li je jen v omezené míře (při platech do ciziny), a stávají-li se pro obsah drahého kovu hledaným zbožím, které je v podobě ražené i neražené stále ještě vzácné. O stříbru jako kovu nelze říci, že jest zbožím přepychovým, ježto se ho užívá hojnou měrou jako denního léku v lékařství (argentum nitricum), v průmyslu jako suroviny při výrobě nejrozmanitějších druhů předmětů denní potřeby, užívaných v širokých vrstvách obyvatelstva (kapesní hodinky, přístroje, stolní náčiní, předměty sloužící k účelům vědeckým atd.), takže jest nepochybně předmětem potřeby ve smyslu §u 1 lichevního zákona. Vlastnost tuto nelze stříbru odepřítí proto, že se ho a předmětů z něho vyrobených ne užívá všeobecně, a že jako surovina může býti nahrazeno

jiným, lacinějším zbožím; rozhodným jest, že ukojuje vzhledem ke zvyklostem a osobním náhledům určitých vrstev jejich životní potřeby a že při nouzi o lacinější látky náhradní jsou spotřebitelé nuceni, sáhnouti i k dražším předmětům, má-li býti dotyčná životní potřeba ukojena. První soud přehlédl při právním posouzení věci, že obžalovaný nenabyl stříbrných peněz jako platidla, nýbrž že je koupil pod rukou jako zboží za kursovní cenu, tedy zřejmě pro obsah drahého kovu, a to nedovoleně, v době, kdy byl volný obchod kovovými mincemi zakázán, a že se pokusil ihned je prodati dále se ziskem. Jeho jednání bylo tedy nepochybně nedovolené a pletichářské, způsobilé stupňovati cenu stříbra v pokoutním obchodě o rozdíl mezi cenou nákupní a prodejní, po případě i o další částku, o kterou za peníze zaplatil více, než odpovídalo tehdejší kursovní ceně raženého stříbra. Že ho nemůže vyvinití pohnutka jeho jednání, uvedená v rozsudku, jest samozřejmé. Ostatně odporuje tvrzení rozsudku, že obžalovaný chtěl prokázati koupí stříbrných korun ochotu svému příteli, vlastnímu zjištění rozsudečného, že obžalovaný naléhal na D-a, by mu tento prodal stříbro. I náhled nalézacího soudu, že jednání obžalovaného nebylo způsobilé, stupňovati ceny stříbra, jest tedy právně mylným, nehledíc ani k tomu, že nalézací soud nesprávně podřaduje tuto náležitost subjektivní stránce skutkové podstaty přečinu §u 11 čís. 4 lich. zák., kdežto jde o objektivní skutkovou náležitost, a zmateční stížnost je i v tomto směru opodstatněna. Poněvadž se soud nezabýval otázkou subjektivní viny obžalovaného, nelze rozhodnouti ve věci samé.

Čís. 1423.

Zločin veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. mrštěním tvrdých předmětů (kamene, sklenice) z nepatrné vzdálenosti po jedoucím automobilu. Po stránce subjektivní stačí úmysl ohrožovací.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1922, Kr I 1306/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle §u 87 tr. zák.

Důvody:

Ve směru věcném (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stížnost, že zde není náležitostí skutkové podstaty zločinu dle §u 87 tr. zák. Především zde prý není činu, jaký předpokládá § 87 tr. zák., z něhož by mohlo vzejíti nebezpečí pro život, zdraví, nebo tělesnou bezpečnost lidí; úhodem sklenice, která se automobilu vůbec nedotkla, a kamenem, který dopadl pouze na karoserii asi $\frac{1}{4}$ m před předním sedadlem a $\frac{1}{4}$ m pod jeho okrajem, vůbec nemohly býti zasaženy a zraněny osoby, v automobilech sedící a to ani přímo ani nepřímo (sklem auta, které vůbec ne-